

Renesancia dreva ako stavebného prvku modernej architektúry

Author: Ing. arch. Miro Minca | Published: 08.10.2009

Mühlweg - príklad rýchlej výstavby obytných domov

Prvou zastávkou bol obytný komplex Mühlweg (Mlynárska cesta) nachádzajúci sa v satelitnej nízkopodlažnej zástavbe severovýchodnej časti rakúskej metropoly. Na projekt vypísali architektonicko-urbanistická súťaž a niekoľkohektárový pozemok vo vlastníctve mesta rozdelili na tri stavebné parcely - A, B, C. Na každej z nich mohol vzniknúť originálny a pritom odlišný architektonický (a aj urbanistický) návrh.

V zóne A (84 bytových jednotiek) realizoval svoj víťazný projekt špičkový rakúsky architekt v oblasti drevostavieb Johannes Kaufmann. Vsadil na jednoduchý, ale účelný urbanizmus tvarovo čistých „kvádrov“ - v kombinácii s jednou „kockou“. Z celkového počtu 4 domov sú 3 obytné, štvrtý je kvázi radový 4-podlažný rodinný dom. Rakúska technická norma túto výškovú hladinu umožňuje.

Sprevádzajúci rakúsky architekt Williams priznal, že aj tu sa museli uplatniť určité výnimky z normy, resp. po odolnostných skúškach voči ohňu ich úrad povolil. Platí však zásada, že 1. nadzemné podlažie musí byť z minerálnych nosných materiálov ako betón či tehla. Ostatné sa už potom môžu konštrukčne realizovať výlučne z dreva. Tu sa vytvorili lepené panely KHL ako základná nosná obvodová, resp. stropná konštrukcia. Po doplnení tepelnou izoláciou a parozábranou zvnútra tak dostávame celkovú skladbu konštrukcie.

Drevo je aj na fasáde - tam vznikol už spomínaný problém s obkladom (rakúska norma ho nepovoľuje nad 2 nadzemné podlažia). No po „šalamúnskom“ detaile vykonzolovania stropnej konštrukcie (cca na 30 cm) sa v rámci skúšok potvrdilo, že takéto riešenie zabraňuje šíreniu požiaru na vyššie podlažia. Architekt ponechal drevo voľne patinovať a farebnými plochami posuvných panelov-žalúzií dal vyniknúť ich vzájomnému kontrastu. Jedine v tejto zóne bolo uznané ako hlavný konštrukčný materiál.

V zóne B (98 bytových jednotiek) sa realizoval projekt rakúskeho priekopníka drevených konštrukcií Huberta Riessa, ktorý vsadil na odlišnú urbanistickú, ale aj výrazovú-architektonickú koncepciu. Tri identické kvádre a kocky v rade za sebou (kváder-kocka v troch radoch) vytvárajú možnosť využitia akoby predzáhradky priradenej k bytom na prízemí. Tým sa táto zóna zároveň „privatizuje“ a malé plôtky do istej miery obmedzujú voľný pohyb ľudí. Drevo je na fasáde priznané len na akýchsi lemoch balkónových a francúzskych okien. Výška stúpla na 5 nadzemných podlaží - posledné je uskočené a doplnené rozľahlými terasami.

Posledná zóna C (70 bytových jednotiek) navrhnutá architektonickým ateliérom Dietrich/Untertrifaller má najjednoduchšiu urbánnu figúru - sú tu voľne osadené 4 kvádrové kubusy. Mohutne pôsobiace konštrukcie balkónov, tu typický prvok fasády, sú celé obložené drevom - to je jediný priznaný drevený detail. Nosná konštrukcia sa však stále opakuje: drevené panely, resp. trámy.

Od bytoviek až po letiskové hangáre

Putovanie po drevených stavbách v oblasti Viedne pokračuje - neďaleko stojaci 5-podlažný obytný dom na Spöttlgasse (architekt Riess) je akýmsi pionierom v použití nosných drevených konštrukcií v celkovom rozsahu a podlažnosti. Jednoduchosť tvaru a figúry osadenia s vnútorným patiom a átriom tak vytvárajú originálne a čisté riešenie.

Ďalší obytný komplex - Záhradné bývanie Am Hofgartel (Kinayah Geiswinkler-Aziz / Markus Geiswinkler) - je tiež veľmi pozoruhodný projekt. Konštrukčne to nie je čisté „drevo“ - nosná konštrukcia je betónový skelet, no výplňové a obkladové materiály sú drevené. Šedý outfit povrchových panelov sa zdá byť možno trochu „nudný“, ale zeleň v predzáhradkách a na terasách pri bytoch to dokonale kompenzuje. Vyjsť z obývačky bytu priamo na zelenú trávku je naozaj famózne...

To, že nosné konštrukcie v halách a hangároch viedenského letiska vo Schwechate sú z dreva, je skoro neuveriteľné, ale je to tak. Presvedčili sme sa o tom priamo pred vstupom do areálu letiska (ako klasickí pasažieri). Handling Center West (Treich Architecture) - je názov komplexu budov administratívy, skladových a parkovacích priestorov pre letiskové mechanizmy. Haly (skladová na triedenie tovaru v rámci leteckej obchodnej dopravy a parkovacia pre pojazdové vozíky, schody a iné mechanizmy) sú konštrukčne riešené ako montované s drevenou priehradovou a trémovou konštrukciou - až do rozponu 32 m, pričom sa vytvára systém šedovej strechy (šikmé pultové plochy spojené s horizontálnymi presklenými).

Takisto prekvapil aj VIP hangár - General Aviation Center (architekti Holzbauer und Partner). Tento už na pohľad netradičný hangár (farebné pásy Lexanu na posuvných veľkoplošných dverách čelnej fasády) je konštrukčne taktiež na báze dreva. Ako aj sám architekt Holzbauer potvrdil, nebolo možné rýchlejšie a technicky čistejšie postaviť túto konštrukciu inak ako z dreva, čo pozitívne ohodnotil najmä investor. Hlavný rozpon dreveného priehradového nosníka tak dosahuje úctyhodných 75 m. Okrem betónovej podlahy (jediný mokrý proces) a výplňovej obvodovej konštrukcie je nosná konštrukcia úplne drevená. Hala-hangár slúži na parkovanie resp. odbavenie VIP pasažierov, ale aj na privítanie takých osobností, ako je pápež.

In vino veritas...

S tým budú súhlasiť nielen vínni fajnšmekri, ale aj tí druhí... Tak to bolo aj na poslednej zastávke - vo vinárstve Weingut Heinrich v malebnom Golse krajiny Burgenland. Architekt s exotickým menom - Korkut Akkalay z ateliéru Propeller Z nás teda na záver exkurzie previedol po výrobných halách a technických priestoroch vinárstva Heinrich. To, že prírodný produkt - hrozno - sa dobre znáša s drevom, bolo vidieť a cítiť aj na celkovej koncepcii architektúry prístavby vinárstva, čo predstavovalo zadanie pre architekta.

Jemne zalomený objekt výrobnéj a skladovej haly a L-kové drevené nosníky s dĺžkou cez 20 metrov to svojim vyznením dokazovali. Tie sa opierali na protihľej betónovej stene, nad ktorou trónili svetlíky na presvetlenie haly. Celá konštrukcia strechy bola tak obalená do plastovej strešnej fólie tmavošedej farby s prichytávacími nitmi v pravidelnom rastru, čo vytváralo zaujímavý kontrast s drevom.

Po degustovaní mladého vína sa zakončilo putovanie po výnimočných moderných drevených stavbách u našich rakúskych susedov. Ostávame s pocitom, že napriek dosiaľ ešte nie celkom objaveným „dimenziám“ dreva u nás, sa tento stav veľmi rýchlo pozitívne zmení. Auf wiedersehen in der Slowakei!

Foto - autor

- 1 - Obytný dom v zóne A - Mühlweg/Wien
- 2 - Obytný dom v zóne B - Mühlweg/Wien
- 3 - Obytný dom v zóne C - Mühlweg/Wien

- 4 - Obytný dom - Spöttlgasse/Wien
 - 5 - Obytný dom - Am Hofgarten/Wien
 - 6 - Handling Center West - letisko Schwechat
 - 7 - General Aviation Center (VIP hangár) - letisko Schwechat
 - 8 - Weingut Heinrich - Gols/Burgenland
-

08.10.2009 08:51, Ing. arch. Miro Minca